

РАДА СУДДІВ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, тел.: (044) 277-76-29

25 вересня 2026 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я

40

Заслухавши та обговоривши інформацію голови робочої групи з розробки Положення про організаційне забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя Олійник В. відповідно до статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Положення про Раду суддів України, затвердженого рішенням XX чергового з'їзду суддів України 11 березня 2026 року, Рада суддів України

в и р і ш и л а:

1. Затвердити Положення про організаційне забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя.

2. Надіслати місцевим загальним судам для використання в роботі Положення про організаційне забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя.

Голова
Ради суддів України

Віталій САЛІХОВ

Додаток 1
до рішення Ради суддів України
25 вересня 2026 року № 40

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Ради суддів України
25 вересня 2026 року № 40

ПОЛОЖЕННЯ **про організаційне забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя**

I. Загальні положення

Це Положення розроблено відповідно до вимог статей 124, 127 Конституції України, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Цивільного процесуального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України та інших нормативно-правових актів, які регулюють організацію роботи з присяжними.

Метою цього Положення є визначення єдиних організаційних засад забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя, організації їх залучення до розгляду судових справ, взаємодії суду з органами місцевого самоврядування, територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, роботодавцями особи, яка виконує обов'язки присяжного, та іншими суб'єктами в межах визначених законом повноважень, а також забезпечення належних організаційних умов для виконання присяжними покладених на них законом обов'язків.

Положення визначає організаційні засади забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя та не встановлює правового статусу присяжних, їхніх прав та обов'язків, підстав та порядку притягнення до відповідальності, розміру і порядку виплати винагороди та відшкодування витрат, якщо такі питання врегульовані законом або належать до компетенції інших уповноважених органів. Положення не змінює та не доповнює процесуальний порядок розгляду цивільних справ і кримінальних проваджень за участю присяжних, визначений відповідним процесуальним законом.

Організація роботи з присяжними ґрунтується на засадах законності, поваги до конституційної ролі присяжних, добровільності включення особи до списку присяжних, обов'язковому дотриманні присяжними принципів незалежності та неупередженості, недопустимості незаконного впливу на присяжних, рівності громадян у здійсненні правосуддя, прозорості організаційних процедур, захисту персональних даних, своєчасності виклику та обов'язковості з'явлення присяжного до суду, належної комунікації між усіма суб'єктами організації роботи з присяжними.

II. Правова основа організації роботи з присяжними

Правовою основою організації роботи з присяжними є Конституція України, Цивільний процесуальний та Кримінальний процесуальний кодекси України, Закон України «Про судоустрій і статус суддів», Кодекс законів про працю України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про захист персональних даних», Закон України «Про доступ до публічної інформації», Закон України «Про запобігання корупції», рішення Ради суддів України, рішення Вищої ради правосуддя щодо функціонування підсистем (модулів) Єдиної судової

інформаційно-телекомунікаційної системи, нормативно-правові акти Державної судової адміністрації України та інші нормативно-правові акти в межах предмета їхнього регулювання, а також це Положення.

Конституція України визначає фундаментальні засади безпосередньої участі народу у здійсненні правосуддя через присяжних.

Правовий статус присяжних, вимоги до осіб, які можуть бути включені до списків присяжних, порядок формування таких списків, підстави та порядок їх увільнення від виконання обов'язків, а також гарантії їхніх прав визначаються Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Участь присяжних у здійсненні правосуддя регулюється Цивільним процесуальним кодексом України та Кримінальним процесуальним кодексом України, які визначають процесуальний порядок їх залучення, участі у розгляді справ та ухвалення рішень у складі суду.

Порядок автоматизованого визначення та добору присяжних для судового розгляду з числа осіб, внесених до затверджених списків, регулюється Положенням про автоматизовану систему документообігу суду та відповідними нормативно-правовими актами щодо функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС).

У разі внесення змін до законодавства, яким регулюється участь присяжних у судочинстві, до внесення відповідних змін Радою суддів України це Положення застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству.

III. Статус присяжного

Присяжним може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного віку, постійно проживає на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного окружного суду, та відповідає іншим вимогам, установленим законом.

Включення особи до затвердженого списку присяжних є підставою для її участі в автоматизованому визначенні присяжних для розгляду цивільної справи або кримінального провадження. Під час участі у розгляді справи присяжний має права та виконує обов'язки, передбачені Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та відповідним процесуальним законом. На присяжного поширюються передбачені законом гарантії та обмеження протягом строків, установлених законом.

Не включаються до списків присяжних особи, щодо яких законом встановлено обставини, що унеможливають виконання обов'язків присяжного. Особа, включена до списку присяжних, зобов'язана повідомити суд про обставини, що унеможливають або істотно ускладнюють її участь у здійсненні правосуддя, за їх наявності.

Закінчення розгляду цивільної справи або кримінального провадження припиняє виконання присяжним обов'язків у цій справі.

Присяжний не є професійним суддею, а також не є працівником суду.

IV. Права та обов'язки присяжного

Присяжний має право:

- 1) брати участь у дослідженні всіх відомостей та доказів у судовому засіданні;
- 2) робити нотатки під час судового засідання;
- 3) з дозволу головуєчого ставити запитання заявнику, заінтересованим особам, їхнім представникам, обвинуваченому, потерпілому, свідкам, експертам, іншим особам, які допитуються;

4) під час наради складу суду (на стадії ухвалення судового рішення) просити головуючого роз'яснити норми права, які підлягають застосуванню під час вирішення питань, юридичні терміни і поняття, зміст оголошених у судовому засіданні документів, ознаки кримінального правопорушення, у вчиненні якого обвинувачується особа;

5) ознайомлюватися з матеріалами судової справи (кримінального провадження) в обсязі та порядку, визначених процесуальним законом, з урахуванням організаційних умов, створених судом для забезпечення такого ознайомлення. Тривалість ознайомлення присяжного з матеріалами справи визначає головуючий суддя з урахуванням обсягу матеріалів справи, її складності та необхідності забезпечення належної підготовки присяжного до участі у судовому розгляді.

Присяжний зобов'язаний:

1) своєчасно прибувати до суду на запрошення для участі у здійсненні правосуддя;

2) повідомляти головуючого та учасників судового провадження про наявність можливих перешкод, передбачених Цивільним процесуальним кодексом України або Кримінальним процесуальним кодексом України, або законом для його участі в судовому розгляді, а також щодо його стосунків з особами, які беруть участь у цивільній справі чи кримінальному провадженні, яке розглядається за його участю, а також на вимогу головуючого подати іншу необхідну інформацію про себе;

3) дотримуватися порядку в судовому засіданні і виконувати розпорядження головуючого;

4) не відлучатися із зали судового засідання під час судового розгляду;

5) не спілкуватися без дозволу головуючого з особами, які не входять до складу суду, стосовно суті цивільної справи чи кримінального провадження та процесуальних дій, що здійснюються (здійснювалися) під час нього;

6) не збирати поза судовим засіданням відомості, що стосуються цивільної справи чи кримінального провадження;

7) не розголошувати відомості, які безпосередньо стосуються суті цивільної справи чи кримінального провадження та процесуальних дій, що здійснюються (здійснювалися) під час нього, і стали відомі присяжному у зв'язку з виконанням ним своїх обов'язків;

8) не використовувати соціальні мережі для обговорення чи коментування справи;

9) не фотографувати та не копіювати матеріали справи без дозволу головуючого;

10) не використовувати в особистих цілях чи в інтересах інших осіб інформацію, що стала відома у зв'язку з участю у справі;

11) невідкладно та завчасно повідомляти суд про зміну місця проживання; зміну контактних даних; наявність обставин, що перешкоджають участі у здійсненні правосуддя; хворобу; тривале відрадження; обставини, які можуть бути підставою для увільнення від виконання обов'язків присяжного, а також підтримувати в актуальному стані відомості в електронному кабінеті підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС, за його наявності.

V. Суб'єкти організації роботи з присяжними

Суб'єктами організації роботи з присяжними є: суди, в яких здійснюється правосуддя за участю присяжних (голова суду, судді, керівник апарату та апарат

суду); Рада суддів України; територіальні управління Державної судової адміністрації України; органи місцевого самоврядування; служба судової охорони; роботодавці осіб, які виконують обов'язки присяжного.

Голова суду здійснює в межах повноважень:

- загальний контроль за організацією роботи з присяжними у відповідному суді;
- приймає рішення про увільнення особи від виконання обов'язків присяжного за наявності обставин, визначених статтею 66 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»;
- тимчасово увільняє присяжного за його письмовою заявою (поданою до початку виконання обов'язків) за наявності поважних причин.

Судді, у провадженні яких перебувають справи (кримінальні провадження), які розглядаються за участю присяжних у межах повноважень:

- здійснюють процесуальне керівництво судовим розглядом;
- забезпечують дотримання процесуальних прав присяжних;
- контролюють виконання ними обов'язків;
- з'ясовують наявність обставин, які унеможливають участь присяжного в розгляді справи;
- вирішують питання увільнення присяжного від участі у розгляді цивільної справи, кримінального провадження у випадках, передбачених законом;
- визначають розумну тривалість ознайомлення присяжного з матеріалами справи та погоджують відповідний час.

Керівник апарату суду або визначена ним посадова особа апарату в межах повноважень:

- здійснює загальний контроль за організаційним, інформаційним та матеріально-технічним забезпеченням роботи з присяжними, а також за належним функціонуванням автоматизованої системи документообігу суду під час їх відбору;
- контролює строк перебування присяжного у списку та своєчасно звертається до територіального управління Державної судової адміністрації України для формування відповідного подання до органів місцевого самоврядування.

Апарат суду в межах визначених повноважень:

- забезпечує технічний автоматизований відбір присяжних для розгляду справи (кримінального провадження) за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи;
- здійснює виклик присяжних до суду та інформує їх про права, обов'язки і процесуальний статус;
- веде облік часу виконання присяжними їхніх обов'язків у суді;
- складає таблицю обліку використання присяжним робочого часу, забезпечує підготовку та видачу довідок й інших документів, необхідних для нарахування винагороди територіальним управлінням Державної судової адміністрації України та пред'явлення роботодавцю.

Рада суддів України в межах повноважень:

- схвалює рекомендації та загальні організаційні підходи щодо забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя;
- надає рекомендації з питань внутрішньої організації діяльності, пов'язаної з участю присяжних у здійсненні правосуддя;

- вивчає та узагальнює проблеми, які виникають під час організаційного забезпечення участі присяжних у здійсненні правосуддя;
- звертається до суб'єктів права законодавчої ініціативи та інших уповноважених суб'єктів із пропозиціями щодо вдосконалення законодавства та інших нормативно-правових актів, що регулюють участь присяжних у здійсненні правосуддя.

Територіальні управління Державної судової адміністрації України в межах компетенції:

- забезпечують підготовку та направлення до органів місцевого самоврядування подань щодо формування списків присяжних у кількості, встановленій для забезпечення належного розгляду справ у відповідному суді;
- забезпечують фінансування видатків на виплату винагороди присяжним за час виконання ними обов'язків присяжного, а також відшкодування їхніх витрат на проїзд, наймання житла та виплату добових відповідно до затвердженого законодавством Порядку;
- здійснюють перерахунок коштів на рахунки присяжних на підставі отриманих від судів документів (табелів обліку часу, розпоряджень, довідок-розрахунків);
- надають судам методичну та організаційну допомогу з питань матеріально-технічного та інформаційного забезпечення роботи з присяжними.

Органи місцевого самоврядування (відповідні місцеві та обласні ради) у межах компетенції:

- розглядають подання територіального управління Державної судової адміністрації України та у двомісячний строк формують і затверджують список присяжних для відповідного суду;
- приймають та перевіряють документи кандидатів у присяжні на відповідність вимогам статті 65 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»;
- передають затверджений список присяжних до територіального управління Державної судової адміністрації України та відповідного суду;
- за поданням територіального управління Державної судової адміністрації України або голови суду здійснюють перегляд списку присяжних та приймають рішення про внесення змін чи виключення осіб зі списку у випадках, передбачених законом.

Служба судової охорони в межах компетенції:

- забезпечує підтримання громадського порядку в залі судового засідання та приміщеннях суду під час розгляду справ за участю присяжних;
- здійснює заходи безпеки присяжних у випадках і порядку, визначених законом.

Взаємодія між суб'єктами організації роботи з присяжними здійснюється на засадах законності, неупередженості, конфіденційності та забезпечення ефективного здійснення правосуддя.

VI. Організаційне забезпечення формування та актуалізації списків присяжних

Формування списку присяжних здійснюється відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» за поданням територіального управління Державної

судової адміністрації України та рішенням відповідної місцевої ради, а у випадках, передбачених законом, відповідної обласної ради.

До списку присяжних може бути включена лише особа, яка відповідає вимогам статті 65 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і дала згоду бути присяжним.

У разі неприйняття місцевою радою (місцевими радами) протягом двох місяців з моменту отримання подання рішення про затвердження списку присяжних територіальне управління Державної судової адміністрації України звертається з поданням щодо затвердження списку присяжних до відповідної обласної ради.

Перевірка відповідності кандидата вимогам, установленим статтею 65 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», здійснюється відповідним органом місцевого самоврядування у спосіб та з використанням відомостей та документів, передбачених законом.

Список присяжних затверджується на три роки і переглядається у разі необхідності заміни осіб, які вибули зі списку, за поданням територіального управління Державної судової адміністрації України.

У разі недостатньої кількості осіб у затвердженому списку присяжних територіальне управління Державної судової адміністрації України може повторно звернутися до відповідного органу місцевого самоврядування щодо формування додаткового списку.

Особа, строк повноважень якої як присяжного закінчився, може бути повторно включена до списку присяжних на наступний строк за умови її письмової згоди та відповідності вимогам, установленим Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Після затвердження списку присяжних такий список передається до відповідного суду, в тому числі в електронній формі. Інформація, що міститься у зазначеному списку, не може бути використана для цілей, що не пов'язані з відбором присяжних.

Список присяжних підлягає періодичній актуалізації. За поданням територіального управління Державної судової адміністрації України або на підставі звернення голови суду орган місцевого самоврядування приймає рішення про виключення зі списку осіб у разі їх смерті, втрати громадянства України, зміни місця проживання з виїздом за межі юрисдикції суду, досягнення 65-річного віку, виявлення захворювань чи інших обставин, що унеможливають виконання обов'язків присяжного. Зміна проживання в межах території юрисдикції того самого суду не позбавляє особи статусу присяжного, якщо це не перешкоджає виконанню нею обов'язків присяжного.

VII. Автоматизований розподіл, добір та виклик присяжних

Суд залучає присяжних до здійснення правосуддя у порядку черговості на строк не більше одного місяця на рік, крім випадків, коли продовження цього строку зумовлене необхідністю закінчити розгляд справи (провадження), розпочатої за їхньої участі.

Визначення та залучення присяжних здійснюється у порядку, встановленому процесуальним законом та нормативними актами, що регулюють функціонування відповідної автоматизованої системи.

Письмове запрошення для участі у здійсненні правосуддя суд надсилає присяжному не пізніше ніж за сім днів до початку судового засідання. Запрошення може бути надіслане засобами поштового зв'язку, на електронну адресу, повідомлену

присяжним суду, до його Електронного кабінету в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС, або за його згодою за допомогою засобів зв'язку (телефонограмою, SMS-повідомленням чи за допомогою мобільних месенджерів).

У випадках, коли процесуальним законом передбачено скорочений строк повідомлення, виклик здійснюється з дотриманням вимог відповідного процесуального закону. У таких випадках допустимо повідомляти та викликати присяжного до суду за допомогою засобів оперативного зв'язку (телефонограмою, SMS-повідомленням, за допомогою мобільних месенджерів або до його Електронного кабінету в підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС).

У запрошенні суд зазначає інформацію про права та обов'язки присяжного, вимоги до нього, а також підстави для увільнення від виконання обов'язків. Одночасно із запрошенням (у тому числі в електронній формі) присяжному на його вимогу надсилається письмове повідомлення для роботодавця особи, яка виконує обов'язки присяжного, про її залучення до суду (у разі повідомлення суду про місце роботи). Повідомлення для роботодавця повинно містити лише інформацію, необхідну для підтвердження факту залучення особи до виконання обов'язків присяжного, із зазначенням періоду та часу її залучення. Інші відомості щодо участі присяжного у розгляді справи не повідомляються.

Присяжний зобов'язаний повідомляти суду актуальні відомості щодо місця його роботи, фактичного проживання, контактних номерів телефонів, адреси електронної пошти, зареєстрованого Електронного кабінету у підсистемі «Електронний суд» ЄСІТС та своєчасно їх оновлювати.

Роботодавець особи, яка виконує обов'язки присяжного, зобов'язаний увільнити присяжного від роботи на час виконання ним обов'язків зі здійснення правосуддя. Відмова в увільненні від роботи присяжного за умови надання ним роботодавцю передбачених цим Положенням підтвердних документів може бути підставою для вирішення питання щодо відповідальності, передбаченої законом.

Присяжний зобов'язаний вчасно з'явитися на запрошення суду для участі в судовому засіданні. Неприбуття в судове засідання без поважних причин матиме наслідки, передбачені законом.

Приведення присяжного до присяги здійснюється у випадках та порядку, встановлених законом.

VIII. Увільнення, відвід (самовідвід) присяжного та повідомлення про неможливість участі у здійсненні правосуддя

Присяжний може бути увільнений від виконання обов'язків у суді тимчасово (щодо участі в конкретній справі) або виключений зі списку присяжних (припинення повноважень присяжного) з підстав, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальним законодавством.

Питання про можливість подальшої участі присяжного у розгляді конкретної справи вирішується складом суду у разі:

- самотійного повідомлення присяжним про наявність перешкод для його участі у судовому розгляді;

- виявлення обставин чи зв'язків з учасниками судового процесу, які свідчать про наявність реального чи потенційного конфлікту інтересів;

- встановлення судом обставин, які свідчать про невідповідність присяжного критеріям неупередженості, безсторонності, об'єктивності та незалежності, а також про позапроцесуальне спілкування присяжного з учасниками справи (кримінального провадження) щодо обставин справи (провадження);

– повторного неприбуття присяжного на судові засідання без поважних причин.

Увільнення присяжного від участі в конкретній справі внаслідок відводу (самовідводу) здійснюється у порядку, визначеному Цивільним процесуальним кодексом України або Кримінальним процесуальним кодексом України.

У разі прийняття складом суду рішення про увільнення присяжного від участі у справі (провадженні) керівник апарату суду видає розпорядження про проведення повторного автоматизованого добору (заміни) присяжного за допомогою автоматизованої системи документообігу суду (або залучення запасного присяжного у порядку, визначеному процесуальним законом).

Голова суду увільняє особу, яку включено до списку присяжних, від виконання обов'язків присяжного за наявності обставин, зазначених у статті 66 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Голова суду тимчасово увільняє особу від виконання обов'язків присяжного на строк існування відповідних обставин, але не довше ніж на строк її повноважень (строк дії списку присяжних), шляхом видачі розпорядження за її письмовою заявою, поданою до початку виконання цих обов'язків, за наявності таких поважних причин:

– перебування у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами, у відпустці по догляду за дитиною;

– наявність дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку або утримання дітей з інвалідністю чи членів сім'ї похилого віку, які потребують постійного догляду;

– обіймання посади керівника або заступника керівника органу місцевого самоврядування;

– якщо особа через свої релігійні переконання вважає для себе неможливою участь у здійсненні правосуддя;

– наявність інших поважних причин (наприклад, стан здоров'я, тривале відрядження тощо), визнаних головою суду обґрунтованими.

До заяви про увільнення від виконання обов'язків присяжний долучає документи (за наявності), які підтверджують наявність поважних причин для такого увільнення.

У разі виникнення обставин, які унеможливають виконання особою обов'язків присяжного, у тому числі у зв'язку з проходженням військової служби, питання про її звільнення вирішується відповідно до статті 66 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

У разі повідомлення присяжним про неможливість його участі в розгляді цивільної справи, для якої законом встановлено стислий процесуальний строк розгляду, або відсутності з ним зв'язку, що ставить під загрозу дотримання такого строку, уповноважений працівник апарату суду негайно складає службову (доповідну) записку на ім'я керівника апарату суду. Така записка є підставою для інформування головуючого судді, видання керівником апарату суду розпорядження про заміну присяжного та здійснення додаткового автоматизованого добору присяжного за загальними правилами.

ІХ. Таємниця ухвалення судового рішення

Участь присяжного в обговоренні та ухваленні судового рішення здійснюється з додержанням вимог, установлених відповідним процесуальним законом.

Порядок проведення наради, обговорення питань, що виникають під час ухвалення судового рішення, голосування, оформлення та підписання судового

рішення, а також порядок реалізації права на окрему думку визначаються Цивільним процесуальним кодексом України або Кримінальним процесуальним кодексом України залежно від виду судового провадження.

Присяжний зобов'язаний не розголошувати відомості про обставини обговорення та ухвалення судового рішення, крім випадків та в порядку, передбачених законом.

Організаційне забезпечення дотримання таємниці наради та ухвалення судового рішення здійснюється судом відповідно до вимог законодавства.

Х. Гарантії прав присяжних, виплата винагороди та відшкодування витрат

Гарантії участі присяжного у здійсненні правосуддя визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України.

Присяжним за час виконання ними обов'язків у суді виплачується винагорода, розрахована виходячи з посадового окладу судді місцевого суду з урахуванням відповідного регіонального коефіцієнта як складової частини посадового окладу, визначеного Законом України «Про судоустрій і статус суддів», та фактично відпрацьованого часу. До складу посадового окладу для розрахунку винагороди присяжного не включаються доплати, які є додатковими складовими суддівської винагороди.

Час виконання присяжним обов'язків у суді для цілей виплати винагороди обліковується відповідно до фактично виконаної роботи та в порядку, визначеному Державною судовою адміністрацією України.

Присяжним відшкодовуються витрати на проїзд і наймання житла, а також виплачуються добові. Зазначені виплати, як і виплата винагороди, здійснюються за рахунок коштів бюджетної програми на здійснення правосуддя територіальними управліннями Державної судової адміністрації України за рахунок коштів Державного бюджету України у встановленому законодавством порядку.

За присяжними на час виконання ними обов'язків у суді за місцем основної роботи зберігаються всі гарантії та пільги, визначені законом. Час виконання присяжним обов'язків у суді зараховується до всіх видів трудового стажу. Звільнення присяжного з роботи або переведення на іншу роботу без його згоди під час виконання ним обов'язків у суді не допускається.

У разі вчинення стосовно присяжного дій, які мають ознаки втручання у його діяльність зі здійснення правосуддя, присяжний зобов'язаний негайно повідомити про це голову суду, а також правоохоронні органи.

Виконання присяжним обов'язків у суді не є трудовими відносинами та не свідчить про його працевлаштування в суді.

XI. Декларування

Порядок та строки подання присяжними декларацій визначаються Законом України «Про запобігання корупції» та роз'ясненнями Національного агентства з питань запобігання корупції.

Для заповнення декларації ТУ ДСА надає присяжному довідку про суму виплаченої винагороди за час виконання ним обов'язків у суді протягом попереднього звітного періоду.

Неподання або несвоєчасне подання декларації тягне за собою відповідальність, встановлену законом. Для запобігання порушенням антикорупційного законодавства та захисту прав присяжних відповідальний

працівник апарату суду проводить роз'яснення щодо антикорупційних вимог, строків декларування та відповідальності за їх невиконання безпосередньо під час першого залучення особи до виконання обов'язків присяжного.

ХІІ. Захист персональних даних присяжних

Обробка персональних даних присяжних здійснюється судами, територіальними управліннями Державної судової адміністрації України, органами місцевого самоврядування, Національним агентством з питань запобігання корупції, а також у визначених законом випадках – іншими уповноваженими суб'єктами відповідно до вимог Закону України «Про захист персональних даних», Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону України «Про запобігання корупції» та процесуального законодавства України виключно в межах виконання їхніх функцій щодо формування списків, організації залучення присяжних до здійснення правосуддя, їх виклику, виплати винагороди і компенсацій, здійснення фінансового контролю та забезпечення їхньої безпеки.

Доступ до персональних даних присяжних надається лише уповноваженим особам у випадках та обсязі, визначених законом, відповідно до їхніх повноважень.

Персональні дані присяжних (крім їхнього прізвища, імені, по батькові під час оголошення складу суду в судовому засіданні) є інформацією з обмеженим доступом. Відомості про місце проживання, номери телефонів, місце роботи та інші контактні дані присяжних не підлягають розголошенню та не надаються для ознайомлення учасникам судового процесу, якщо це не пов'язано із вирішенням питання про відвід у порядку, визначеному законом.

Надання персональних даних присяжного здійснюється виключно у випадках та порядку, встановлених законом.

Особи, які отримали доступ до персональних даних присяжних у зв'язку з виконанням своїх службових обов'язків, несуть встановлену законом дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність за їх розголошення чи використання.

Матеріали та документи, що містять контактні дані та відомості про виклик присяжних, зберігаються в апараті суду окремо від матеріалів судової справи у спосіб, що унеможливорює ознайомлення з ними учасників справи та сторонніх осіб. Кожен випадок доступу до таких даних підлягає обов'язковій фіксації.

ХІІІ. Відповідальність присяжного та реагування на порушення вимог закону

Неналежною поведінкою присяжного вважається діяння (дія чи бездіяльність), що має ознаки порушення закону, процесуального законодавства або обов'язків присяжного.

До форм неналежної поведінки присяжного, зокрема, належать:

- систематичне або без поважних причин запізнення чи неявка в судові засідання;
- самовільне залишення зали судового засідання під час розгляду справи;
- порушення таємниці нарадчої кімнати (таємниці ухвалення судового рішення) або розголошення відомостей, що стали відомі під час розгляду справи;
- позапроцесуальне спілкування з учасниками судового процесу, їхніми представниками, родичами або іншими сторонніми особами щодо обставин справи (провадження);

- висловлення публічно (зокрема в медіа чи соціальних мережах) своєї думки щодо винуватості чи невинуватості обвинуваченого чи думки по суті справи, що розглядається у порядку цивільного судочинства, до ухвалення судового рішення;
- користування мобільними телефонами, іншими засобами зв'язку чи гаджетами під час судового засідання без дозволу головуючого;
- з'явлення в судове засідання у стані сп'яніння, що перешкоджає належному виконанню обов'язків присяжного;
- невиконання розпоряджень головуючого судді під час розгляду справи (провадження);
- вчинення дій, що перешкоджають перебігу судового процесу або є проявом неповаги до суду та/або шкодять авторитету правосуддя.

У разі виявлення ознак неналежної поведінки присяжного під час судового засідання головуючий суддя має право:

- зробити присяжному усне зауваження;
- оголосити перерву в судовому засіданні для додаткового роз'яснення присяжному його прав та обов'язків;
- у випадках, передбачених процесуальним законом, порушити перед складом суду питання про усунення присяжного від подальшої участі в судовому розгляді (із залученням запасного присяжного у кримінальному провадженні або залучення до розгляду цивільної справи іншого присяжного, визначеного для цього відповідно до норм законодавства);
- у разі виявлення підстав, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальним законодавством, ініціювати перед головою суду питання про увільнення особи від виконання обов'язків присяжного та/або виключення присяжного зі списків присяжних.

Порушення присяжним порядку в судовому засіданні чи невиконання розпоряджень головуючого фіксується у протоколі (журналі) судового засідання.

Оцінка причин неявки присяжного та інших обставин невиконання ним обов'язків здійснюється відповідно до закону.

Неповідомлення присяжним про наявність реального чи потенційного конфлікту інтересів під час розгляду справи або ухвалення рішення в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

Питання кримінальної відповідальності присяжного визначається відповідно до положень Кримінального кодексу України з урахуванням характеру вчиненого діяння та передбачених законом ознак відповідного складу кримінального правопорушення.

Якщо поведінка присяжного свідчить про систематичне ігнорування ним обов'язків присяжного, істотне порушення присяги або несумісність із подальшим виконанням функцій присяжного, голова суду за поданням головуючого судді (або за власною ініціативою) може порушити перед відповідним органом місцевого самоврядування питання про виключення такої особи зі списку присяжних відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».